

УДК 378. 035. 6

Кірдан О.Л.,

*д.пед.н., доцент, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна*

ПАТРІОТИЗМ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

Вступ. Чи замислювались Ви яким чином, зважаючи на події в Україні, проявляється національна свідомість громадян? Об'єднуючими українську націю називають різні дії патріотів – розфарбовування у синьо-жовті кольори будівель, вбрання у вишиванки, благодійність, волонтерський рух, добровільне рішення йти боронити рідну землю. Студенти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини також роблять національно зрілі вчинки.

Постановка проблеми. Звичайно, у закладі вищої освіти є план заходів з національно-патріотичного виховання студентської молоді, проте він не зміг включити всіх аспектів діяльності. Здійснюване переросло рамки запланованого, бо неможливо спрогнозувати багатогранну творчу ініціативу. Патріотичне виховання, як складова культурно-освітнього середовища університету, є систематичною і цілеспрямованою діяльністю колективу викладачів і громадських організацій УДПУ з формування у студентів високої патріотичної свідомості, почуття любові до України.

Виклад основного матеріалу. Студенти УДПУ імені Павла Тичини цілком усвідомлено й гордо підносять Державний Прапор України, здобувши чергову звитягу на різних міжнародних змаганнях, предметних та мистецьких конкурсах. Юнаки та дівчата виявляють велику любов до всього національного: фольклору, звичаїв, символіки, одягу, ремесел. В університеті успішно діють лабораторії, наукові школи, творчі майстерні із народних промислів, майстер-класи «Український рушник», «Народна іграшка».

Виховуючи студентів у дусі патріотичного обов'язку, поваги до засад демократичної, правової держави, військової служби та готовності до захисту Вітчизни, професорсько-викладацький склад закладу враховує соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти. Примножує високі патріотичні почуття, зокрема, ритуал складання військової Присяги на вірність українському народові студентами УДПУ, котрі є одночасно і курсантами Військової академії (м. Одеса) та кафедри військової підготовки Сумського державного університету, проходять там фахову підготовку. На польових заняттях, стрільбищах курсанти повною мірою відчули, що є така професія – захисник Вітчизни і зрозуміли, яка відповідальність лягає на їх молоді плечі.

Наш біль і тривога – військовий конфлікт на сході України. Педагогічний та студентський колективи, профспілковий комітет УДПУ імені Павла Тичини не лише долучаються до благодійних акцій на підтримку Збройних Сил України, а й самі їх організують. Насамперед – це активна підтримка студентів заочної форми навчання, які беруть участь у бойових діях. Активно відбулися в університеті акції «Підтримай армію, захисти Україну», «Чужої війни не

буває», «Свічка пам'яті» та інші. Викладачі та студенти відвідують поранених у зоні АТО, які лікуються у військових шпиталях, закупляють їм ліки, засоби гігієни, пишуть листи.

Одяг, харчі, предмети гігієни із листами та малюнками дітей безперервно відправляються в АТО викладачами, студентами та співробітниками всіх факультетів. Кошти збираються на благодійних ярмарках, яких відбулося безліч. Продавали живописні полотна, улюблені книжки та ручні роботи з національною символікою, домашню випічку. З великою відповідальністю провели майстер-клас «Голуб миру», акції «Печиво бажань», історико-пізнавальний квест, тематичну фотосесію вдягнених у вишиванки та українські атрибути студентів на підтримку героїв АТО «Україна – понад усе». Під час акції «Прапор побажань» всі бажаючі залишали теплі слова подяки для військових, які захищають цілісність нашої держави. Прапор із побажаннями передано бійцям.

Студентство університету є ініціатором та учасником багатьох мистецьких акцій на підтримку бойового духу Збройних Сил України. Зокрема, тріо «Гонта», гурт «Місто мрій» брали участь у концертах в зоні АТО. В академічних групах систематично проводяться тематичні виховні години, хвилини мовчання, патріотичні флешмоби.

В УДПУ також організували збір канцтоварів для маленьких дітей із зони військових дій, щоб забезпечити маленьких переселенців всім необхідним для школи. Також студенти спільно з вихованцями Центру психолого-педагогічної реабілітації дітей у місті Умань провели акцію з виготовлення подарунків для вихованців дитячих притулків Сходу під гаслом «Ми діти України – ми за мир». В університеті розпочав роботу студентський національний кінолекторій.

Патріотизм завжди служить для згуртованості людей, для єдності та міцності держави. Ситуація, в якій опинилась зараз Україна, висвітлила всі її слабкі і сильні сторони. В арсеналі діяльності з патріотичного виховання підрастаючого покоління є багато засобів і методів впливу. Однак головне – це включення кожної особистості в конкретну творчу й корисну роботу. Саме з такою метою в УДПУ імені Павла Тичини на факультеті соціальної та психологічної освіти було впроваджено інноваційний проект – Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія». Табір спільно зі Студентським науковим товариством організував інтелектуально-розважальне ток-шоу «Я люблю Україну», яке проходило у формі конкурсу за звання кращого знавця рідного краю. Провели акції «Україна єдина», «Люби Україну – одягни блакитно-жовту стрічку», «Отримай браслет – підтримай солдата». Всім бажаючим студенти як надію на мирне майбуття дарували блакитно-жовті стрічки, кульки з українською символікою, що відображають єдність та неподільність України. Під час національно-патріотичної акції «Я – українець і я цим пишаюсь!» студентам було цікаво «помандрувати» рідним краєм, відмітивши на великій карті України місце, де вони мріють побувати.

Також у рамках роботи Національно-патріотичного табору «Дія» студенти зняли відеозвернення для військових, які знаходяться на передовій та відстоюють честь нашої держави, у якому висловили подяку, побажання та

підтримку нашим героям. Частими є незабутні зустрічі у переповненій вшент актовій залі студентів та викладачів університету із земляками, учасниками АТО. Відповідаючи на численні запитання студентів, вони розповідали про своє ставлення до подій, до настроїв місцевих жителів сходу. Багато говорили про патріотизм. Коли йде загроза державності, треба єднатися! Небагатослівні воїни бажали студентам, майбутнім педагогам, щоб вони добросовісно вчилися, а потім добре вчили дітей і тоді Україна матиме справжніх патріотів, професіоналів, котрі будуватимуть нове, заможне і красиве життя. Україна неодмінно розквітне!

Окрім в УДПУ пам'ятають і Холодноярську республіку, і героїв Крут, і важке крило Голодомору 1932-33 років та жертв Голокосту 1941-44, і фундаторів Народного Руху України, і Чорнобильську трагедію. Відбуваються туристичні походи, екскурсії викладачів і студентів до музеїв, шляхами бойової та козацької слави, історичних та визначних місць рідного краю.

Так, у День українського козацтва волонтери Студентської соціально-психологічної служби для дітей з Центру соціально-педагогічної реабілітації у м. Умань традиційно організують у Білогрудівському лісі розважально-пізнавальний квест «Козацькі забави», на якому маленькі вихованці дізнаються багато цікавих фактів про історію козацтва, проходять випробування на кмітливість, спритність, логічність мислення, навчались мистецтву бою на шаблях, знайомились із в'юнким батогом, а затим посвячуються у козачата. У наш час традиції українського козацтва не просто живі, а й лягли в основу єднання нації, служать провідною зорею у відчайдушній борні за рідну землю, за Батьківщину.

Людяність, толерантність, чуйність до співвітчизників, до чужого лиха – це також патріотизм. Не залишаються байдужими до потреб громади студенти Студентської соціально-психологічної волонтерської служби, робота якої набула регіонального значення. Служба постійно проводить соціальні та благодійні акції. Зважаючи на складну соціально-політичну ситуацію, підвищену психологічну напруженість, волонтери Студентської служби працюють у пункті надання психологічної допомоги людям, постраждалим під час мирних акцій на Майдані та вимушеним переселенцям, постраждалим від подій на Сході. Дієва співпраця існує у ССПС та Уманськими міським та районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділами у справах сім'ї та молоді у питаннях національно-патріотичного виховання, розвитку духовності, організації змістового дозвілля. Волонтери служби здійснюють соціально-педагогічний супровід сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах, до того ж є співорганізаторами Всеукраїнської благодійної акції «Серце до серця», благочинної акції «Допомагаємо творити добро», учасниками різних міських акцій.

Висновки. Минуле переплітається із сучасністю. Історія є уроком для сьогодення. Нашій нації притаманні нескореність, вільнодумство, воля до свободи та незалежності. У нас є привід для національної гордості і передумови для прояву патріотизму – це душі, сповнені любов'ю до рідної землі, відданістю Україні.